

59
1330
D. GOTTLLOB EVS. OELTZE

PROFESSORIS PUBL. ET COLLEGGI SCA-
BINORVM ADDESSORIS

DE

13
1769, 2
A C T I O N E R E A L I

ADVERSUS QUEMUNQUE

P O S S E S S O R E M

NON COMPETENTE

P R O G R A M M A.

~~~~~
I E N A E

EX OFFICINA HELLERIANA.

1 7 6 9.

UNIVERSITÄT SACHSEN-ANHALT
D. GOTTLIEB ERB. OHLMEYER

PROFESSOR DER MATHEMATIK

UND PHYSIK

1783

1783

1783

1783

§. I.

Instituti ratio.

Tam saepe questi sunt eruditi solidiori iurisprudentiae operam nauantes, quod enunciationes istae generales de veritatibus legalibus in ipsis legibus partim obuia, partim vsu et consuetudine docendi dicendique tritissimae, quas *regulas iuris*, *brocardica* et *paroemias* appellant, quam saepissime fallant. Praecipuus ille elegantioris iurisprudentiae restaurator IACOB. CUIACIUS ad *L. 59. π. Sct. Trebell.* omnibus iuris regulis vocem *plerumque* addendam esse, pronunciat, *quia nullae necessariae sint, etsi pleraeque verae.* Ipsi regularum artifices ICTI veteres cautum earum vsum maximopere commendant. Audiamus PAVLVM, qui in *L. 1. π. de R. I.* non ex regula, inquit, *ius sumatur, sed ex iure quod est, regula fiat.* Per regulam igitur brevis rerum narratio tra-

ditur, atque ut ait SABINVS, quasi causae coniecto est, quae simul quum in aliquo vitiata est, perdit officium suum. Idemque IAVOLENVS innuit *L. 202. π. de R. I.* quae ex eius libris regularum desumpta est: *Omnis definitio in iure civili periculosa est, parum est enim, ut non subverti possit.* Non itaque oleum et operam perdunt, qui circa hasce regulas ita versantur, ut in veritatem et extensionem earum sollicitè inquirent, ex quo iure haustae sint, antiquo aut nouo, communi aut particulari, quale fundamentum habeant considerantes, atque legibus diligenter collatis de earum vi ac potestate statuunt *a)*. Quod eo magis necessarium est, quo frequentior et in foris et in scriptis Ictorum eiusmodi regularum usus esse solet, ad quas de iure dubio certantes tamquam ad sacram ancoram confugiunt. Nobis iam propositum est de ambitu eius regulae differendi, quae actioni reali aduersus quemcunque possessorem locum facit. Qua quidem in re ita versabimur, ut paucis de actionum diuisione praemissis, in ipsius regulae veritatem inquiremus, deinde an exceptiones admittat? et denique exceptiones ipsas sigillatim tractemus.

§. II.

a) conf. ILLVSTR. DAN. NETTELBLADT *praecognita iurisprudentiae posthuae generalia* §. 49. et seq.

§. II.

Diuisio actionum.

Actio seu remedium persequendi ius aliquod in iudicio aduersus denegantem, vel *possessoria* est, qua momentaneum *b)* illud ius possessionis persequimur, vel *petitoria*, qua ius firmiter acquisitum. Illa *interdictum possessorium* scilicet *c)* vocatur. Licet enim interdictum proprie sit *iussus magistratus*, quo quid in causa moram non ferente agendum sit ipse statuit, non dato iudice pedaneo *pr. Inst. de interd. d)*; inualuit tamen, vt impropriate quadam sermonis posito effectu pro causa, ipsae actiones extraordinariae pro impetrando eiusmodi iussu competentes, *interdicta* vocarentur *e)*. Actio autem petitoria, vel de sta-

b) momentaneum ius dicitur, quod alicui interimistice tantum tribuitur donec scilicet aduersarius probauit rem ad se pertinere *L. ult. C. qui legit. person. stand. in iud. hab.* Huic opponitur *ius in specie* seu firmiter acquisitum.

c) non enim omnia interdicta ex iure possessionis competere tam ex *pr. I. de interd.* quam ex *L. I. §. 2. rr. eod.* satis patet.

d) conf. EVERH. OTTO. in *commentar. ad Inst. tit. de interd.*

e) vid. CICERONIS orat. pro A. CAECINA ubi remedium recuperandae poss. unde vi aduersus SEXT. AEBVTIVM adhibitum, *interdictum* vocat. Nunc vero, inquit cap. I. *quis est, qui aut vim armatis hominibus factam relinquere putet oportere, aut eius rei leuio-rem actionem nobis aliquam demonstrare possit? - cum videatis ni-*

tu hominis mouetur, vel de iure quod statum hominis non constituit. Illa *praeiudicialis f)*, haec *non praeiudicialis* vocatur. Quae posterior prouti, vel ius reale, vel personale vel vtrumque simul persequitur, *realis* seu *vindicatio*, vel *personalis* seu *condictio*, vel *realis mixta* est. *Actio* igitur *realis* generali sensu quo mixtam comprehendit, est *actio non praeiudicialis, qua ius aliquod reale aduersus denegantem persequimur g)*.

§. III.

Actio realis in regula aduersus qualemcumque possessorem competit.

Actio realis in genere considerata aduersus quemcumque rei possessorem competit. Descendit enim ex iure reali vi cuius res quaedam nostra est, ficque facultatem eam a quouis possessore vindicandi nobis tribuit. Idem IMPERATOR confirmat §. 1. *I. de act.* vbi actione in rem aduer-

hil aliud actum, NISI POSSESSIONEM PER INTERDICTVM ESSE REPETITAM. adde AVG. DE LEYSER *spec. 498. m. 1. 2.* ANTON. SCHVLTING. ad IVL. PAVLI *sent. recept. tit. 5. not. 1. in iurisprudencia anteiustin.* p. m. 453.

f) de notione actionum praeiudicialium et personalium subtiliter disputat HERM. VVLTETCIER in *discept. sicol.* cap. 3. et 4. Marburgi 1600. in §.

g) conf. CELEBER. IOH. LYDOV. SCHMIDII *systematicam descriptionem doctrinae de actionibus* p. 11.

uerfus omnem eum agi posse docet, qui de re aliqua nostra controuersiam mouet, quamuis nullo iure nobis obligatus sit. Qua propter etiam vindicationes *actiones in rem* scilicet *sine respectu ad personam competentes* in legibus vocantur, atque earum formulae *in rem conceptae scriptaeque* erant, non *in personam* aduersarii. Dicebat enim actor: *aio hanc vel illam rem meam esse*, vel: *aio mihi ius esse eundi aquam ducendi* etc. Atque hoc est quod in prouerbiū consuetudinem venit: *ubi rem meam inuenio ibi vindico*.

§. IV.

Haec tamen regula non caret conceptione.

Quam quidem regulam tam generaliter exprimunt IOH. STRAVCHIVS *h)* IVST. HENNING. BOEHMER *i)* CARL. FRID. PAELIKE *k)* aliique qui de actionibus tractant, vt facile in eam adduci opinionem possis, quod sit ex earum numero quae exceptionem plane nullam admittunt. Quid? quod definitioni actionis realis hunc characterem addant, quod aduersus quemcunque possessorem institui possit *l)*. At enim vel solum PUBLICIANAE

h) de actionibus §. 9. Ienae 1670.

i) de actionibus Sect. 1. cap. 3. §. 3. lit. 7).

k) de actionibus p. 125. §. 5. Büzov et Wismar 1768. 8vo.

l) vid IOH. FRID. PAELIKE cit. loc. p. 127. §. 4. GODOFRED.

NAE actionis exemplum satis probat, laudatam regulam perpetuam et omni exceptione maiorem non esse. Hanc etenim in rem competere quis dubitabit? et tamen, vt mox declarabimus, aduersus qualemcunque possessorem minime competit.

§. V.

Notioni actionis realis talisemodi exceptio

non repugnat.

Quantumuis autem actio realis ex iure in re moueatur, atque hoc ius, si naturali sua vi praeditum est, quemcunque alium a possessione rei excludat; non tamen omnis actio realis ius in re perfectum et omnibus suis numeris absolutum supponit. Aliud etiam est *ius in actu primo*, vt aiunt, aliud *in actu secundo* seu facultas illud in casu quodam obuiio exercendi. Etenim variis modis effici potest, vt ius aliquod ad certum tempus vel aduersus certam aliquam personam exercere non sit permittum, quo casu *quiescere et dormire* dicitur *m*). Ex quo, vt ego quidem puto vberime apparet, quod notioni actionis realis minime repugnet, si eam interdum aduersus qualemcunque possessorem non competere contendimus.

§. VI.

FRED. DAN. HOFFMANN in collectione actionum earumque diuisione. §. 4.

m) IOH. BERNH. FRIESEN. d. de iure dormiente Ienae 1714.

§. VI.

De quibusdam exceptionibus apparenter talibus.

Ad veras autem laudatae regulae exceptiones non pertinet, quod remedia possessoria aduersus quemcunque possessorem non profint. Pessime enim momentaneae possessionis ius ex quo resultant, speciebus iuris in re adnumerari, iam alii docuerunt *n*). Nec quod actiones mixtae, quatenus sunt personales, aduersus personas obligatas tantum competant. Has similesue exceptiones spurias, quae scilicet sub genere in regula expresso non continentur, sicco pede iam praeterimus atque ad veras pro instituti ratione h. e. breuiter explicandas nos accingimus.

§. VII.

Actio realis aduersus aliquem possessorem non competit vel sua natura vel per accidens.

Potest autem actio realis aduersus certum aliquem possessorem non competere vel *sua natura*, quia scilicet essentialis actionis fundamentum ita comparatum est, vt exinde iam intelligatur, eam aduersus omnem possessorem moueri non posse, vel *per accidens*, si nempe possessor eiusmodi ius possidendi acquisiuit, quod efficit, vt ius agendi actoris quies-

n) vid CONSULT. IOH. CHRIST. GRVNERI d. inaugural. sub praefidio PERILLVSTR. IOH. CASP. HEIMBV. GII habitam de *retractu gentilitio iure in re* §. 9.

quiescat et aduersus eum exerceri nequeat. Sic *rei vindicatio* in se spectata aduersus qualemcunque possessorem recte intenditur; possunt tamen ius retentionis, praescriptio mere extinctiua o), et quae sunt reliqua, efficere, vt aduersus vnum alterumue possessorem non proficit.

§. VIII.

Publiciana actio per se aduersus qualemcunque, possessorem non competit

In eo itaque genere vindicationum, quas *per se* et *sua natura* aduersus quemlibet possessorem moueri non posse diximus, primum locum occupat PUBLICIANA IN REM ACTIO, quam ob difficillimam dominii probationem PUBLICIVM praetorem introduxisse IUSTINIANVS refert §. 1. *I. de act.* Competit autem haec actio ei, qui in vsucapiendi conditione constitutus est aduersus infirmiore iure possidentem, ad rem cum omni causa restituendam L. I. *π. de Publ. in rem act.* IUST. HEN. BOEHMER *de actionib. Sect. 2. Cap. 2. §. 19.* Aduersus eum itaque possessorem recte mouetur, qui non aequè in vsucapiendi conditione constitutus est, quam actor, sicque rem aut bona fide aut iusto titulo non accepit. Minime vero aduersus eum, qui ipse vsucapere potest, ad quem a possessione rei excludendum vsucapiendi conditio, quam *dominium praetorium* vel *quasi domi-*

o) qua scilicet saluo actoris iure reali vindicatio aduersus possessorem competens tantum expirat. L. 8. §. 1. C. *de praesc. 30. vel 40. an.*

minium appellant, non sufficit. In pari enim causa melior est ratio possidentis.

§. IX.

Hereditatis petitio etiam ob rem singularem institui potest.

Altera, quae ad hanc actionum realium classem pertinet, est ex iure hereditario, *hereditatis* scilicet *petitio*. Cuius, si vlla vnquam in iure, definitio periculosa est. Videtur tamen sic describi posse, quod sit actio petitoria, qua aliquis postulat, vt heres declaretur, atque possessionem eius, quod ad hereditatem pertinet, consequatur. Non dixi, quod vniuersitas bonorum a defuncto relicta hac actione petatur; potest enim et ab eo moueri, qui pro parte quota heres est *L. 1. §. 1. ff. si pars heredit. petat.* quam *hereditatis petitionem partiarum* dicunt. Quin ob rem quoque singularem institui eam posse cum IYST. HENNING. BOEHMERO *p)* statuo, qui sententiam suam *L. 14. in f. ff. de heredit. petit.* confirmat. Nec male. Possunt tamen alia loca addi, quae eam, vt ego quidem arbitror, extra omnem dubitationis aleam constituunt. Audiamus VLPIANVM, qui in eo occupatus, vt quid hac actione petendum sit euoluat, in *L. 1. §. 2. π. si pars heredit. petat.* sequentia proponit: *qui hereditatem vel par-*

B 2

tem

p) citat. tr. *Señ. 2. cap. 3. §. 16. not. p).*

rem hereditatis petit, is non ex eo metitur, quod possessor occupauit, sed ex suo iure, et ideo siue ex asse heres sit, totam hereditatem vindicabit, LICET TV VNAM REM POSSEDEAS, siue ex parte, partem, licet tu totam hereditatem possideas. Petit igitur heres ex asse, si aduersarius rem singularem possidet, ut ex asse heres declaretur, et eatenus totam hereditatem vindicare dicitur VLPIANO, atque ut eam rem singularem, v. g. domum, quam reus possidet, consequatur cum omni caussa. Idemque PAVLVS luculenta ratione confirmat, qui in *L. 15. π. de except. rei iudicat*: si hereditatem, inquit, petam ab eo qui VNAM REM possidebat DE QVA SOLA CONTRAVERSIA ERAT, etiam id quod postea coepit possidere, restituet; et alibi VLPIANVS *L. 13. §. 7. π. de heredit. petit.* Videntur tamen in nomine huius actionis praesidium aliquod inuenire dissentientes. Quemadmodum enim hereditas in re singulari non consistit, sed in vniuersitate bonorum a defuncto relicta: ita nec alia actio sub hereditas petitionis nomine intelligi posse videtur, quam qua vniuersitas ista postulatur. Sed hoc dubium remouet diuersa vocis significatio, hereditatem enim non solum vniuersitatem bonorum indigitare, sed et ius hereditarium, pauci ignorant q). Hereditatis itaque petitio ab eo appellatur, quia, ut modo VLPIANO duce exposui, ius hereditarium actori vindicat,

q) BARNAB. BRISSON. de *V. S.* sub voce hereditas n. 1. 2.

cat, res autem cuius restitutionem a reo vrget, omnino potest esse singularis.

§. X.

Hereditatis petitio tantum aduersus eum datur qui vel pro herede vel pro possessore possidet.

Minime autem haec actio aduersus quemcunque possessorem recte mouetur, sed vt tradit VLP IANVS tantum aduersus eum, qui vel pro herede, vel pro possessore possidet. *L. 9. π. de heredit. petit.* Pro herede hoc loco possidere dicitur, qui interrogatus in iure, vel hodie qui in litis contestationis termino r) sibi ius hereditarium tribuit; pro possessore autem, qui nullum possessionis suae titulum edit, ex quo scilicet ius in re acquiri potest, sed v. g. interrogatus cur possideat? responsurus sit, quia possideo

r) Iure Rom. antiquo antequam hereditatis petitio moueretur interrogatio in iure h. e. coram magistratu praecedere solebat. Certa enim formula agendum erat, nec vlla diuersarum actionum cumulatio admittebatur. Quae tamen ratio sublatis a THEODOSIO et VALENTINIANO actionum formulis cessauit. Hodie in Germania talisemodi interrogatio plane necessaria non est, potest enim actor incertus, quo titulo reus possideat, rei vindicationem et petitionem hereditatis alternatiue cumulare vid. ILL. IOH. PHILIP. CARRACH. *scilicet de interrogationibus in iure earumque defectu in foris Germanicis* §. 10. et seq. Halae 1751.

sideo *L. 11. et 12. π. de heredit petiti s*). Ex quo prono al-
 ueo fluit, aduersus *titulo singulari* possidentem hanc actio-
 nem non dari. Titulo autem singulari possidet, vt ex na-
 tura oppositorum patet, qui eiuscemodi possessionis causam
 laudat, ex qua ius in re singulari acquiri potest. Vt ecce
 si reus respondet, sibi praedium aliamue rem a defuncto
 relictam (mortis causa donatam, legatam vel etiam in pig-
 nus traditam esse, titulo singulari possidere videtur, dummo-
 do in continenti non appareat laudato titulo vitium aliquod
 inesse, ex quo plane inualidus est, tunc etenim idem est, ac
 si nullum edidisset, sicque pro possessore possidet, et peti-
 tio hereditatis recte intenditur. Atque haec est mens
 VLPIANI in *L. 13. S. 1. π. de heredit petiti: omnibus etiam*
titulis hic pro possessore haeret et quasi iniunctus est. Denique
et pro emtore titulo haeret, nam si a furioso emero sciens
pro possessore possideo. Idem in titulo pro donato quaeritur,
an quis pro possessore possideat, ut puta uxor vel maritus?
et placet nobis IVLIANI sententia, pro possessore possidere
eum, et ideo hereditatis petitione tenebitur. Dantur etiam
 tituli quibus tam ius hereditarium quam etiam ius in re
 singulari acquiri potest, atque hi pro obiecti, de quo conuen-
 tum

s) alio itaque sensu titulus pro possessore hoc loco sumitur, quam
 in doctrina de usucapione, ubi pro possessore possidere dicitur, qui
 hereditatem sibi ex iure praetorio delatam esse ex probabili ratio-
 ne putat vid. tit. π. *pro haered. vel pro possess.* huic titulum pro
 herede tribuit VLPIANVS in *L. 11. in f. π. h. r.*

tum est, diversitate, petitioni nostrae locum faciunt, aut eam inutilem reddunt. Sic ius hereditarium vendi donari etiam inter viuos potest, et rem quoque singularem a defuncto relictam seorsim vendi donariue posse, quis dubitabit? Aduersus hereditatis itaque emtorem aut donatarium haec petitio recte accommodatur, quia pro herede possidet *L. 13. §. 4. 8. π. de heredit. petit.* Ast rei singularis emtor aut donatarius hac actione minime tenetur, quia titulo singulari possidet, quamuis si a putatio herede rem accepit, et verus heres dominium probare possit, rei vindicatione recte conueniatur.

§. XI.

Cur aduersus titulo singulari possidentem non detur?

Quid autem impedit, quominus hereditatis petitio aduersus singulari titulo possidentem instituat? Haec quaestio tam intricata doctissimis quibusdam viris visa est, vt ignorantiam suam ingenue profiterentur *1)*. Mihi saluo peritiorum iudicio huius rei causa ex ipsius actionis fundamento repetenda videtur. Namque essentiale eius fundamentum in iure hereditario ponitur, hoc autem intuitu rerum singularium, quas defunctus reliquit, ius possidendi adeo firmum heredi non tribuit, vt singulari titu-

lo

1) vid. ILL. CAROL. FERDINAND. HOMMELII progr. de interrogationibus in iure faciendis hodie non sublatis Lipsiae 1750 P. 19.

lo possi lentem excludere possit. In hereditate enim saepe etiam obviae sunt res, quas defunctus titulo ad ius in re acquirendum habili minime tenuit, vti sunt res depositae, commodatae in precarium usum defuncto concessae etc. Talisemodi res possidendi atque vindicandi quoddam ius heredi quidem competit, qui in iura et obligationes defuncti successit *L. 19. pr. ff. de heredit. petit.* sed non tale, quod aduersus ipsum dominum verum aut praetorium valere possit. Equus qui in hereditate erat mihi a putatio herede venditus est. Tu hereditatem tibi non venditori meo relictam ais, atque ideo huncce equum a me postulas. Quo iure cogites! Mihi vsucapiendi conditio competit, quae dominio quodammodo aequiparatur; tibi autem talisemodi ius in singulas res hereditarias minime tribui potest *L. 1. ff. pro hered.* Instas forsitan, equum, quem petis, in defuncti dominio fuisse idque ius in te deriuatum. Si hoc telo vteris, cedere cogor. Ast iam non hereditatis petitionem intendis, sed ipsam rei vindicationem *u*).

§. XII.

u) Paulo aliter rem explicuit ILLVSTE, IOH. CHRISTOPH KOCH in doctissimis *medit. ad SCHAUMBVRGII compendium Digest. medit. VI.* Ienae 1757. in 8.

§. XII.

Cur aduersus pro herede vel pro possessore possidentem competat?

Expedit itaque iuris est petitionem hereditatis aduersus eos tantum prodesse, qui aut pro herede aut pro possessore possident, quorum quippe ius possidendi, probato actoris iure hereditario, plane corrui. Illius, quia iam patet hereditatem non ad reum, sed ad actorem pertinere. Huius autem, quia nullum titulum possessionis habere videtur, et praesumptio ex actuali possessione orta, ad excludendum heredis ius minime sufficit; alioquin enim heres a nullo possessore res hereditarias vindicare posset.

§. XIII.

Familiae eriscundae iudicium aduersus quemcunque possessorem locum non habet.

Ex iure hereditario oritur etiam *familiae eriscundae iudicium*, quatenus scilicet reale est et ad diuidendam hereditatem communem tendit, non quatenus personale est, eoque dirigitur ut praestations fiant, ad quas reus ex administratione hereditatis communis obstringitur. Atque hanc quoque actionem realem aduersus quemcunque possessorem moueri non posse, exinde iam intelligitur, quod ex iure hereditario descendat. Quemadmodum nempe hereditatis petitio aduersus titulo singulari possidentem non prodest; ita nec haec actio aduersus eum prodesse poterit.

C

poterit. Sane omnia quae §. X. et seqq. de hereditatis petitione dixi, huic quoque actioni accommodari possunt, aqua non in fundamento, sed in fine differt. Ne de applicatione et legum praesidio dubites, speciem ex ipsis legibus petitam adferam: Emi agrum a TITIO nesciens quod ille ad hereditatem mihi cum SEMPRONIO communem pertineat. SEMPRONIUS postea aduersus me familiae erciscundae iudicio experitur, ager ille TITIANVS in hoc iudicium non venit L. 25. §. 7. et 8. π. fam. ercisc. quia eum titulo singulari possideo w). Quamuis SEMPRONIUS, si dominium defuncti probare paratus sit, rei vindicatione partiaria me compellere possit L. 76. π. de rei vindicat.

§. XIV.

*Actiones quibus in integrum restitutio postulatur
sunt vel reales vel personales.*

Actiones quibus in integrum restitutio postulatur vel reales vel personales sunt. Etenim praetor restitutionem edicto suo indulgens non nouam actionem proponit, sed se illud factum, quo ius aliquod amissum est, ob iustam causam pro non facto habiturum declarat L. 7. §. 1. π. de in integr. restit x) quale ius quum vel reale, vel personale esse

w) conf. IOH. TOB. RICHTER. in d. de actione fam. ercisc. thef. 13.

x) conf. VLRICI OBRECHTI d. de in integr. restitut. p. m. 40. vbi

esse possit, patet etiam quod actio, qua restitutio petitur, vel in rem vel in personam competat. Plerique eam indistincte ad personales referunt, sed haec sententia et principiis, ut iam monstrare conatus sum, et legibus etiam aduersatur. Certe *rescissoriam actionem*, qua dominus intendit, ut usucapione ob iustam causam rescissa rem suam recipiat, diserte ad reales praetorias refert imperator §. 5. *de act. PAVLIANAM* etiam *actionem* realem esse posse ex §. 6. *eod.* discimus, quatenus scilicet ob ius reale in fraudem creditorum alienatum mouetur y). Nec obstat quod huiusmodi actionem intendens non simpliciter ex iure amisso agat, sed allegata simul restitutionis causa rescissionem negotii, quod laesionem continet, petat z). Hoc enim genus actionis non mutat, sed tantum nouam ei qualitatem addit. Est igitur actio, qua restitutio iuris

re-
vbi in integrum restitutionem definit, *remedium praetoris extraordinarium*, quod per iudicis officium AMISSAM ACTIONEM in pristinum statum ex iusta causa reponit.

y) GOTHOF. LVDOV. MENCKENII *d. de actione PAVLIANA* §. 2. et 3. Lipsiae 1747. et IVST. HENNING. BOEHMER. in not. ad Inst. ad §. 6. *de act. not. 2*) et qui horum vestigia praesertit IOH. IVST. RAABE in *d. de duplici actione PAVLIANA* Marburg 1753.

z) vid. §. 5. *l. de act.* IVST. HENNING. BOEHMER *de act. sect. 2, cap. 12. §. 5.*

realis petitur, realis, sed vt cum schola loquar, *qualificata a*).

§. XV.

Remedia restitutionis in integrum ex iure reali in regula aduersus quemcunque possessorem non competunt.

Quantumuis autem ista remedia, quibus restitutio iuris realis postulatur, ad actiones in rem pertineant; minime tamen aduersus quemlibet possessorem competunt, quum non in quouis possessore eadem aequitatis ratio, quae restitutionem suadet, adsit. Salus etiam publica et commerciorum fauor non permittit, alienationes, quae stricto iure valent, ita rescindere, vt res alienata a quouis possessore peti queat. Atque inde est quod restitutio ex capite minorennitatis extra ordinem tantum aduersus tertium possessorem auxilium praestet, si aut laesionis gnarus rem minoris comparauit, aut laedens eiusue heres non est soluendo *L. 13. π. de minor*, aut minoris interest, rem potius quam pretium habere *L. 9. π. eod.* Nec restitutio propter dolum aduersus tertium bonae fidei possessorem competit. Quin ne quidem contractus bonae fidei, nedum stricti iuris propter dolum ita infirmatur, vt res alienata a quouis possessore vindicari queat *L. 7. C. de resc.*
ver-

^{a)} BOEHMER. cit. loc. *sec. 2. cap. 3. §. 49.*

vendit. b). Tertius enim, qui emtionis aut alio titulo sibi rem comparauit, scire vix potest eiusmodi dolum in-teruenisse. Quid igitur magis aequum videri potest, quam vt illud contractus vitium, quod scire non potuit, ei etiam non oblit? vt ciuilem illam rationem, cuius modo mentionem feci, iam non repetam. Quae rationes quum apud nos etiam in GERMANIA locum omnino habeant, a me impetrare non possum, vt in eorum sententiam abeam, qui, quod dolo circumuentus alienauit, hodie a quouis possessore vindicari posse docent. Quam sententiam propugnans IOH. SCHILTER *c)* et CAROL. GOTTLIEB KNORRIVS *d)* aliique *e)*. PAVLIANA quoque actio quatenus realis est, aduersus possessorem vel fraudis participem vel lucratiuo titulo possidentem tantum competit *L. I.*

D.

b) conf. GERHARD NOODT *de forma emendandi doli mali* cap. 15.

c) in *praxi iuris ROMANI exercit.* XI. thes. 20.

d) in *d. de usu pratico doctrinae iuris ROMANI de praetore et iudice pedaneo* cap. 2. §. 7.

e) Ad ius naturale prouocant, quo contractus propter dolum, qui ei causam dedit, est nullus atque irritus. Sed repono hancce iuris naturalis regulam non sine ratione limitibus quibusdam circumscriptis ius ciuile ROMANVM, qui in nostris quoque foris obseruari possunt et debent, vbi non merum ius naturale valet, sed quatenus ab imperantibus nostris legibusque receptis confirmatum atque ad statum ciuilem adaptatum est.

D. quae in fraud. credit. GOTHOFRED. LVD OVIC. MENC-
KEN f).

§. XVII.

*Actio tamen quod metus causa aduersus quem-
cunque possessorem prodest.*

Vnica fere quod metus causa actio a regula aberrat, haec enim docente VLPIANO L. §. 8. π. quod met. caus. in rem est scripta nec personam vim facientis coercet, sed aduersus omnes restitui vult. Facilius nempe de vi, qua res extorta est, constare potest, quam de dolo, errore aut alius contractuum vitiiis. Nec obicias pertinere hanc actionem ad personalium classem, quia in rem scripta dicitur VLPIANO. Scribi scilicet actiones dicuntur, si praetor eorum formulas in albo formulario proponit L. 1. π. de eo qui pro tut. g). Natiua itaque horum verborum vis haec est, quod actionis formula in albo praetoris ita proposita legatur, vt rem petat sine respectu ad personam possessoris. Quod actionum realium naturae optime congruit. Quae si actiones in rem frequentissime in legibus appellantur h), verbum, scriptae vel conceptae subintelligi debet. Quam-
uis

f) in cit. d. §. 2;

g) conf. ILL. CHRIST. FRID. GEORG. MEISTERI
d. de in factum actionibus cap. 1. §. 18. exstat in opuscul. maxime
ad ius ciu. eiusque historiam pertinentium syllog. pag. 309.

h) BARNAB, BRISSON. de V. S. voc. actio.

uis sciam, quod DD. eas actiones personales in rem scriptas hodie vocare soleant, quae aduersus quemcunque certae rei possessorem competunt f). Sane quod VLPIANVS in eadem L. §. 6. proposuit, personali actioni neutquam conuenit: *licet tamen, inquit, in rem actionem* (quod metus causa) *dandam existimemus* QVIA RES IN BONIS EST EIVS QVI VIM PASSVS EST; *verum non sine ratione dicitur, si in quadruplum quis egerit furi in rem actionem, vel contra.*

§. XVII.

Satis me iam de iis in rem actionibus differuisse sentio, quae *sua natura* aduersus quemcunque possessorem auxilium non praestant; reliquum iam esset explicare, quomodo contingere possit, vt eiusmodi actio aduersus certum aliquem possessorem naturalem suam vim amittat. Sed quia iam tempus non suppetit, alia occasione data hoc pertractabo. Ad id potius accedo, quod me commouit, vt hasce qualescunque meditationes conscriberem, nempe vt SERENISSIMIS SAXONIAE DVCIBVS huius academiae NVTRITORIBVS MVNIFICENTISSIMIS, DOMINIS MEIS LONGE CLEMENTISSIMIS pro munere professoris iurium et scabinorum collegii affessoris

f) vid. SIM. PETER. GASSER. d. de actionibus in rem scriptis earumque genuino conceptu §. 2. Halae 1738.

foris benignissime in me collato gratias persoluam, quas mente concipere possum deuotissimas. Pro salute et incolumitate TANTORVM PRINCIPVM ardentissima vota nuncupans sancte polliceor, nihil mihi potius nihil antiquius futurum, quam vt muneribus hisce gratiose mihi demandatis summa fide ac industria perfungar. Illud tantum addo, me omnem operam daturum, vt ciuium huius academiae omnium ordinum honoratissimorum in me amorem prouocem, vt in posterum etiam eo, quo iam hactenus factum est, fauore, me studiorum suorum ducem comitemque eligant.

ULB Halle
004 526 880

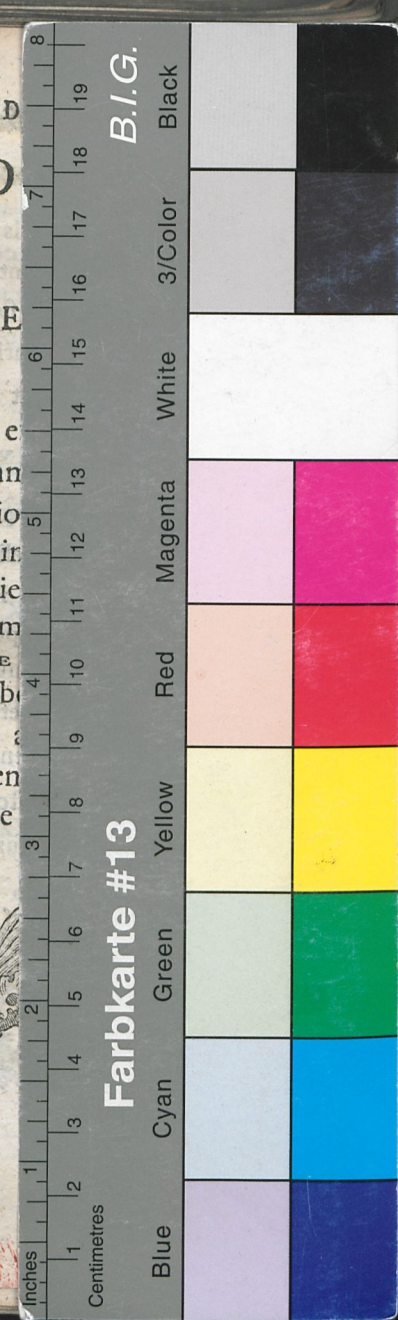
3

Sb

KD78

59

1350

13

1769, 2

D E

A C T I O N E R E A L I

A D V E R S U S Q U E M C U N Q U E

P O S S E S S O R E M

N O N C O M P E T E N T E

P R O G R A M M A.

I E N A E

E X O F F I C I N A H E L L E R I A N A.

1 7 6 9.